

"Περί στρατηγικής της Λισσαβώνας" **Υπόμνημα**

π. Γερωνόμου Κάρμα,
Γραμματέως της Συνοδικής Επιτροπής Ευρωπαϊκών Θεμάτων

A. Τί είναι η Στρατηγική της Λισσαβώνας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε ως στρατηγικό στόχο για την επόμενη δεκαετία, ήτοι μέχρι το 2010 «να γίνει η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την ύφήλιο, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή» ονομάστηκε «Στρατηγική της Λισσαβώνας» (Στ.Λ).

B. Παρατηρήσεις επί της «Στρατηγικής της Λισσαβώνας».

1. Η Στ.Λ. αποτελεί ένα θαυμάσιο κείμενο προτάσεων, ιδεών και μέτρων για την οικονομική ανάπτυξη της ενωμένης Ευρώπης και την ευημερία των πολιτών της, καθώς και για την αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι ευρωπαϊκές οικονομίες, με βάση την κρατούσα επιστημονική άποψη και τις συνθήκες που διαμορφώθηκαν την τελευταία δεκαεπταετία στην Ευρώπη αλλά και παγκοσμίως, με άλλα λόγια, σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ανταγωνισμό, όπως καθορίζεται και στη Συνθήκη της Νίκαιας, αλλά και στο σχέδιο του Συντάγματος της Ευρώπης οι οποίες όμως γίνονται μόνο από την όπτική των επιχειρήσεων και όχι των κοινωνιών.

2. Οι στόχοι αυτοί να μην επιτυγχάνονται πάντοτε με μέτρα οικονομικής ανάπτυξης και μείωσης της ανεργίας γιατί η ευρωπαϊκή τουλάχιστον κοινωνία και τα μέλη της έχουν ανάγκη και από ιδανικά και πνευματικές αξίες, οι οποίες απορρέουν από την πίστη στο Θεό, όπως η αλληλεγγύη και η αγάπη για το συνάνθρωπο. Είναι ανάγκη ο έκσυγχρονισμός του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου να στηριχθεί πρώτιστα και κυρίως στις χριστιανικές αρχές και αξίες.

3. Η παράγραφος 24 της Στ.Λ. αναφέρει ότι «οι άνθρωποι είναι το πολυτιμότερο κεφάλαιο της Ευρώπης και πρέπει να αποτελούν το επίκεντρο των πολιτικών της Ένωσης». Αυτό απόλυτα σωστό και θά πρέπει να αποτελέσει το κριτήριο εφαρμογής οποιασδήποτε αρχής και υλοποίησης κάθε σκοπού, προκειμένου να επιτευχθεί το ζητούμενο. Αυτόσκοπο αποτελεί ο άνθρωπος και η ευτυχία των ανθρωπίνων κοινωνιών και όχι αποκλειστικά η οικονομική επιτυχία και η αύξηση των κερδών των επιχειρήσεων, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη και οι εργαζόμενοι στους οποίους οφείλεται η αύξηση καις την όποιαν συμβάλλουν.

Γ. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό μοντέλο.

Το νέο λοιπόν ευρωπαϊκό μοντέλο, το οποίο απαραίτητα πρέπει να αποτελεί το υπόβαθρο του μετασχηματισμού και για την οικονομία ακόμη (§ 31) είναι ο «άνθρωπος», ο οποίος, στό κοινωνικό του περίγυρο, προσωποποιεί συγχρόνως και τον «άλλον.

α. Η έννοια και το περιεχόμενο της «Κοινωνίας».

Η θεώρηση όμως του ανθρώπου, ως άτομου, και η προστασία των ατομικών του δικαιωμάτων, τά οποία μάλιστα προστατεύει με διακηρύξεις και διεθνείς αποφάσεις, δεν μπορούν να εκφράσουν μία αυτότακτη και να αποτελέσουν συστατικά στοιχεία της ύπαρξης, γιατί η εσφαλμένη αυτή θεώρηση εμφανίζει, ότι το μόνο μέσο, με το οποίο ο άνθρωπος μπορεί να εδραιωθεί ανθρωπιστικά είναι να περιχαρακωθεί ατομικιστικά. Η θεώρηση του ανθρωπιστικού μοντέλου αποδεικνύει ότι δεν είναι αρκετή και μόνο, ή δε επικέντρωση των ενδιαφερόντων μας, ως Έκκλησίας, και μάλιστα Όρθοδόξου, στη διακριτική και έγγενή αξιοπρέπεια του ανθρωπίνου προσώπου, στο πώς δηλαδή μπορεί η κοινωνία να θέσει σε προτεραιότητα την ανθρώπινη ανάπτυξη, στην οικογένεια, στην εκπαίδευση, στην απασχόληση και στην κοινωνική προστασία, στην

ποιότητα τής εργασιακής σχέσης καί στην περιβαλλοντική μας συμπεριφορά, δέν εἶναι ἀρκετά, ἀπλᾶ ὡς ἐκδήλωση σεβασμοῦ στό ἀνθρώπινο πρόσωπο, σάν μία ἀτομικότητα μέ λογική φύση, ἀλλά κυρίως ἀπαιτεῖται μία παρότρυνση ὥστε τό ἀνθρώπινο πρόσωπο νά θεωρήσει τόν «ἄλλο», ὄχι ὡς ἐχθρό ἀλλά ὡς «πλησίον» καί «ἀδελφό». Μέ τόν τρόπο αὐτό, τό νέο μοντέλο κοινωνίας, πού συνεπάγεται τήν παρουσία τοῦ «ἄλλου», παύει νά ἀποδέχεται τόν «ἄλλο» μόνο στό βαθμό πού δέν ἀπειλεῖ τή ζωή μας ἢ μόνο στό βαθμό πού μᾶς εἶναι χρήσιμος γιά τήν ἐπίτευξη τής ἀτομικῆς μας εὐτυχίας, ἐνῶ δέν τοῦ προκαλεῖ φόβο.

Ἡ ἐπιβεβαίωση λοιπόν τοῦ ἑαυτοῦ μας ὡς ἀνθρωπίνου προσώπου, στό νέο αὐτό κοινωνικό μοντέλο, δέν πραγματοποιεῖται μέσῳ τής ἀπόρριψης τοῦ «ἄλλου» ἀλλά μέ τήν ἀποδοχή τοῦ «ἄλλου».

β. Ἡ ἀποδοχή τοῦ «ἄλλου».

Ἡ κατάφαση αὐτή στόν ἄλλο, μέσα ἀπό μία διαδικασία πού ἡ Στ.Λ τήν περιγράφει ἢ καλύτερα τήν ὀριοθετεῖ μέ τούς ὅρους «ἀνεκτικότητα», «συμπληρωματικότητα», «προσαρμοστικότητα», «ἐπικεντρικότητα», ὑποκρύπτει μέσα της δύο στοιχεῖα: τήν ἐλευθερία καί τήν κοινωνία, τά ὁποῖα ἀποτελοῦν τό περιεχόμενο τοῦ πολιτισμοῦ, ὡς τρόπου ζωῆς καί ὑπαρξῆς, τό σωστό ὄραμα αὐτῆς τῆς ἰσορροπῆς κοινωνίας, τήν ἐλεύθερη κατάφαση στήν ἑτερότητα, ὅπου συνεπάγεται ὅτι ὁ «ἄλλος», ὁ διαφορετικός εἶναι ὅπως «ἐγώ», ἐπιτυγχάνεται ἡ κοινωνική συνοχή καί συγχρόνως ἡ ὑπέρβαση τοῦ κοινωνικοῦ παιχνιδιοῦ «ἐγώ καί ὁ ἄλλος». Τό δικαίωμα στήν ἑτερότητα ἀναγνωρίζει τόν ὑγιῆ ἀνταγωνισμό, χωρίς ἀποκλεισμούς ἢ ἀποκλειστικότητες, γιατί μέ τόν τρόπο αὐτό μετακινεῖται ἡ ἀνισότητα πρός τήν διαφορετικότητα, χωρίς νά δημιουργεῖ φοβία γιά μετασχηματισμό ἢ ἀλλοίωση τῆς εὐρωπαϊκῆς ταυτότητας, τότε ἡ Εὐρωπαϊκή Ἐνωση ἔχοντας τό σωστό ὄραμα μιᾶς ἰσορροπῆς κοινωνίας, ἐξασφαλίζει μία ἀνάλογη προοπτική διαμόρφωσης τοῦ νέου κοινωνικοῦ μοντέλου.